

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **L. C.**, bývajúceho vo V., zastúpeného JUDr. J. D., advokátom so sídlom v P., proti odporcom **1/ B. J., 2/ K. J.**, obom bývajúcim v K., zastúpeným JUDr. A. B., advokátom so sídlom v K., **o zaplatenie 13 277,57 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 13 C 48/2007, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 5. mája 2011 sp. zn. 1 Co 161/2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 5. mája 2011 sp. zn. 1 Co 161/2010 v napadnutej časti a vec v rozsahu zrušenia vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľ sa návrhom domáhal vrátenia 400 000 Sk poskytnutých odporcovi 1/ na základe písomnej zmluvy o pôžičke uzavretej 11. januára 1995, v ktorej sa odporca 1/ zaviazal vrátiť požičanú sumu do 11. februára 1995. Zmluva o pôžičke zároveň obsahovala aj dohodu o zriadení záložného práva, na základe ktorej odporca 1/ odovzdal navrhovateľovi svoje osobné motorové vozidlo B., ŠPZ T.. K vráteniu peňazí nedošlo a motorové vozidlo bolo navrhovateľovi odňaté kriminálnou políciou, pretože bolo odcudzené. Odporca 1/ písomne dlh uznal 6. septembra 2006, napriek tomu, že si bol vedomý premlčania dlhu zo zmluvy o pôžičke, odporkyňa 2/ písomnou dohodou pristúpila k dlhu.

Okresný súd Trebišov rozsudkom z 8. januára 2010 č.k. 13 C 48/2007-277 v znení opravného uznesenia z 23. marca 2010 č.k. 13 C 48/2007-296 odporcom 1/ a 2/ uložil

povinnosť zaplatiť navrhovateľovi spoločne a nerozdielne 13 277,57 € s 9 %-ným ročným úrokom z omeškania tak, že odporca 1/ od 12. februára 1995 do zaplatenia a odporkyňa 2/ od 11. septembra 2006 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Návrh v prevyšujúcej časti zamietol. Odporcom 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 1 128,59 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a tiež povinnosť v tej istej lehote zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet Okresného súdu Trebišov z titulu preddavkovaných trov konania sumu 926,54 €. Rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe vykonaného dokazovania nemal pochybnosti o tom, že navrhovateľ poskytol odporcovi 1/ pôžičku vo výške 400 000 Sk. Nespochybňoval ale, že si odporca 1/ mohol peniaze požičať s úmyslom následne ich poskytnúť svojmu zaťovi G. Š., čo vyplynulo aj z výpovedí viacerých svedkov vypočutých v trestnom konaní (vedenom proti zaťovi odporcu 1/ G. Š.) A. H., P. a G.. Pritom navrhovateľ, ktorý vystupoval v trestnom konaní ako poškodený, aj v trestnom konaní vypovedal, že peniaze požičal odporcovi 1/ z toho dôvodu, že tento disponoval hnutel'nou, resp. nehnuteľnou vecou, ktorá by mohla slúžiť ako zábezpeka, hoci ho o pôžičku pôvodne požiadal sám Š.. Pokiaľ sa odporcovia bránili, že pôžičku od navrhovateľa si vzal ich zať G. Š., ktorý aj prevzal peniaze, a preto by ich mal aj vrátiť, prvostupňový súd túto ich obranu neakceptoval. Po oboznámení sa s obsahom trestného spisu Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3T/1/1997 (najmä právoplatným rozsudkom z 3. júna 1998 a výpovedami svedkov a obžalovaného G. Š., v ktorom bol G. Š. uznaný vinným z trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti v súbehu s trestným činom podvodu), dospel prvostupňový súd k záveru, že aj keď výsledky dokazovania v tejto i v trestnej veci nasvedčujú tomu, že požičané peniaze skutočne boli v dispozičnej sfére G. Š., úmyslom zmluvných strán ale pri uzavretí písomnej zmluvy o pôžičke bolo, že účastníkom tejto zmluvy bude odporca 1/, ktorý disponoval majetkovou protihodnotou (motorovým vozidlom písaným na neho), ktoré mohol poskytnúť (aj poskytol) ako zábezpeku. Je nesporné, že písomná zmluva o pôžičke bola uzavretá s odporcom 1/ a to, že následne peniaze odovzdal zaťovi G. Š., nezbavuje ho povinnosti pôžičku navrhovateľovi vrátiť, pretože v zmluvnom vzťahu s navrhovateľom bol odporca 1/ a nie G. Š.. Za právne významnú skutočnosť považoval prvostupňový súd aj uznanie dlhu odporcom 1/ a dohodu s odporkyňou 2/ o pristúpení k záväzku zo 6. septembra 2006. Aj keď odporcovia tvrdili, že tieto listiny nepodpísali, pravosť ich podpisu bola preukázaná znaleckým dokazovaním. Z písomného uznania dlhu vyplýva, že odporca 1/ dlh uznal, aj keď vedel o tom, že dlh je premlčaný; takéto uznanie dlhu zodpovedá § 558 Občianskeho zákonníka. Ďalšie dokazovanie súd už nepovažoval za potrebné vykonávať

a žalobe čiastočne vyhovel s tým, že úroky z omeškania priznal vo výške v čase vzniku omeškania v zmysle § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 3 O.s.p. vzhľadom na neúspech navrhovateľa iba v nepatrnnej časti.

Proti tomuto rozsudku navrhovateľ i odporcovia podali odvolanie. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 5. mája 2011 sp. zn. 1 Co 161/2010 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v znení opravného uznesenia tak, že návrh zamietol. Odvolanie navrhovateľa ako oneskorene podané odmietol. Navrhovateľovi uložil povinnosť nahradiť odporcom trovy konania 3 262,95 € a na účet Okresného súdu Trebišov zaplatiť trovy preddavkované štátom v sume 926,54 €, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zamietnutie návrhu odôvodnil nedostatkom pasívnej legitímácie odporcov so zreteľom na právoplatný trestný rozsudok, ktorým bol zať odporcov G. Š. uznaný vinným z trestných činov legalizácie príjmu z trestnej činnosti v súbehu s trestným činom podvodu a ktorým bola ustálená trestná zodpovednosť G. Š. za podvodné obohatenie sa, ktorým je všeobecný súd v zmysle § 135 ods. 1 veta tretia O.s.p. viazaný; na tom nič nemení ani uznanie dlhu odporcom 1/, či pristúpenie k dlhu odporkyňou 2/ v roku 2006, keďže dlh z pôžičky nebol dlhom odporcu 1/. Odvolací súd poukázal na rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 3. júna 1998 sp. zn. 3 T 1/97-643 (ďalej len „trestný rozsudok“), ktorým bol zať odporcov G. Š. uznaný vinným z trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 252 ods. 1 písm. a/, b/, ods. 2 písm. d/ Trestného zákona vo viacčinnom súbehu s trestným činom podvodu podľa § 250 ods. 1 a 3 písm. b/ Trestného zákona, z toho v časti trestného činu podvodu za taký skutok, že „dňa 11.1.1995 predstierajúc legálnu držbu vozidla, toto dal do zálohy za pôžičku v hodnote 400 000 Sk poškodenému Ľ. C., ktorému peniaze v stanovenej lehote nevrátil, o čom bol rozhodnutý už v čase uzavretia dohody o zriadení záložného práva, pričom vozidlo poškodený vydal dňa 18.10.1995 orgánom polície, čím mu vznikla škoda v hodnote 400 000 Sk“. V odôvodnení trestného rozsudku sa uvádza, že trestný súd takto rozhodol napriek zisteniu, že vozidlo, ktoré pochádzalo z trestnej činnosti, bolo prepísané na dopravnom inšpektoráte na B. J. (t.j. odporcu 1/) a že toto vozidlo bolo dané do zálohy Ľ. C. (t.j. navrhovateľovi) ako protihodnota za požičanú sumu 400 000 Sk poskytnutú na základe písomnej zmluvy o pôžičke, ktorú navrhovateľ uzavrel 11. januára 1995 s odporcom 1/. O náhrade škody poškodenému Ľ. C. trestný súd nerozhodol z dôvodu, „že suma 400 000 Sk bola vlastne požičaná svokrovi obžalovaného a dokazovanie o náhrade škody by presiahlo rámeč

adhézneho konania a neúmerne predĺžilo rozhodnutie v trestnej veci“. Odvolací súd vychádzal pri rozhodovaní z ustanovenia § 135 ods. 1 tretia veta O.s.p. a podľa jeho názoru, ak bol právoplatným trestným rozsudkom G. Š. uznaný vinným, pretože určitým skutkom sa dopustil trestného činu, tak súd v občianskoprávnom konaní už nemôže skutočnosti spadajúce pod takýto skutok hodnotiť inak, ako ich vyhodnotil trestný súd, ale v tomto smere musí rešpektovať záver trestného súdu. Záväzný je pritom výrok rozsudku a nie jeho odôvodnenie, ktoré je podľa odvolacieho súdu „v danom prípade s výrokom v súvislosti s posudzovaním nároku na náhradu škody čiastočne rozporné“.

Proti zmeňujúcemu výroku rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ dovolanie, ktoré odôvodnil dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/, d/ O.s.p. Poukázal na trestný rozsudok, ktorým bol G. Š. (zať odporcov) uznaný vinným z trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti vo viacčinnom súbahu s trestným činom podvodu a mal za to, že krajský súd v trestnom konaní nerozhodol správne, pretože vozidlo, ktoré mu bolo dané ako zábezpeka na pôžičku v hodnote 400 000 Sk mu odovzdal odporca 1/ a nie G. Š., ako rozhodol krajský súd vo výroku označeného trestného rozsudku. Dovolateľ opakovane tvrdil, že dohodu o zriadení záložného práva uzavrel s odporcom 1/ a krajský súd rozhodol nesprávne napriek zisteniu, že vozidlo, ktoré pochádzalo z trestnej činnosti, bolo riadne prepísané na odporcu 1/, ktorý toto vozidlo dal do zálohy navrhovateľovi ako protihodnotu za požičanú sumu 400 000 Sk poskytnutú odporcovi 1/ na základe písomnej zmluvy o pôžičke. Tiež poukázal na to, že v trestnom konaní súd nerozhodol o náhrade škody navrhovateľa z dôvodu, že suma 400 000 Sk bola požičaná svokrovi obžalovaného Š. (t.j. odporcovi 1/) a krajský súd tiež rozhodol, že peniaze zo zmluvy, ktoré mal navrhovateľovi vrátiť odporca 1/, má mu vrátiť obžalovaný G. Š., ktorý nebol s navrhovateľom v žiadnom právnom vzťahu. Trestný rozsudok považuje za zmätočný, lebo v konaní bolo preukázané, že zmluvu o pôžičke a o záložnom práve uzavrel navrhovateľ s odporcom 1/. Z uvedených dôvodov žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odporcovia sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Prípustnosť podania dovolania proti napadnutému rozsudku vyplýva z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p., pretože dovolaním je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a dovolacím dôvodom, vrátane jeho vecného (obsahového) vymedzenia dovolateľom. V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolateľ odôvodnil dovolanie aj § 241 ods. 2 písm. d/ O.s.p. (nesprávne právne posúdenie), uvedené ustanovenie bolo zákonom č. 353/2003 Z.z. s účinnosťou od 1. septembra 2003 zmenené na písm. c/, pretože od účinnosti tejto novely bol vypustený dovolací dôvod pôvodne uvedený pod písm. c/ tohto ustanovenia.

Dovolací súd sa obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.); dovolateľ takéto vady bližšie nešpecifikoval a dovolací súd nezistil, že by k takýmto vadám konania došlo.

Dovolateľ namieta, že napadnutý zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych

predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

So zreteľom na uplatnený dovolací dôvod je predmetom preskúmania dovolacím súdom právny záver odvolacieho súdu o rozsahu viazanosti závermi trestného rozsudku, t.j. otázka aplikácie § 135 O.s.p. v danej veci; vyriešenie tejto otázky má následne dopad na posúdenie pasívnej legitímácie odporcov.

Krajský súd na rozdiel od súdu prvého stupňa, ktorý návrhu vyhovel, po oboznámení sa s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 3. júna 1998 č.k. 3 T 1/97-643 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a návrh zamietol. Podľa uvedeného trestného rozsudku zať odporcov G. Š. bol uznaným vinným z trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 252 ods. 1 písm. a/, b/ a ods. 2 písm. d/ Trestného zákona a trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, 3/ písm. b/ Trestného zákona č. 140/1961 Zb., z toho v časti trestného činu podvodu za nasledovný skutok: „že 11.1.1995 predstierajúc legálnu držbu vozidla, dal toto vozidlo do zálohy za pôžičku v hodnote 400 000 Sk poškodenému Ľ. C., ktorému však peniaze v stanovenej lehote nevrátil, o čom bol rozhodnutý už v čase uzavretia dohody o zriadení záložného práva, pričom vozidlo poškodený vydal 18.10.1995 orgánom polície, čím mu vznikla škoda v hodnote 400 000 Sk“. Na základe uvedeného dovolací súd zaujal názor, že z takto formulovaného skutku trestného činu podvodu v zmysle § 252 Trestného zákona ako je uvedený vo výroku trestného rozsudku vyplýva, že tým, kto mal vrátiť peniaze zo zmluvy o pôžičke z 11. januára 1995 bol obžalovaný G. Š. a tak aj v občianskoprávnom konaní bolo nutné vychádzať z toho, že za účastníka právneho vzťahu zo zmluvy o pôžičke, ktorý mal pôžičku vrátiť, treba považovať G. Š., ktorý bol pre trestný čin podvodu aj stíhaný a uznaný vinným práve preto, že „sa na škodu cudzieho majetku obohatil tým, že niekoho uviedol do omylu“. Preto podľa jeho názoru bol postup súdu prvého stupňa v rozpore s § 135 ods. 1 veta tretia O.s.p. So zreteľom na právoplatným trestným rozsudkom ustálenú trestnú zodpovednosť G. Š. za podvodné obohatenie, dospel odvolací súd k záveru o nedostatku pasívnej legitímácie odporcov, z ktorého dôvodu zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a návrh zamietol.

Podľa § 135 ods. 1 veta tretia O.s.p. súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihuteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní.

Ustálená judikatúra súdu z hľadiska aplikácie § 135 ods. 1 O.s.p. vyvodila, že ak je v čase rozhodovania civilného súdu právoplatný rozsudok, ktorým bolo rozhodnuté, že bol spáchaný trestný čin, je súd viazaný výrokom, že bol trestný čin spáchaný a výrokom, kto ho spáchal; súd je pritom viazaný výrokom, nie odôvodnením trestného rozhodnutia. Z výroku o vine je však treba vychádzať ako z celku a brať do úvahy jeho právnu i skutkovú časť s tým, že rieši naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu konkrétnym konaním páchatel'a (R 22/1979). Rozsah tejto viazanosti je teda daný tým, do akej miery sú znaky skutkovej podstaty trestného činu zároveň významnými okolnosťami pre rozhodnutie o uplatnenom nároku.

V danej veci je potrebné predovšetkým dôsledne odlíšiť právny vzťah, z ktorého navrhovateľ vyvodzuje uplatnený nárok, od právneho vzťahu, ktorý je popísaný v skutkovej časti výroku trestného rozsudku.

V danom prípade je nesporné, že navrhovateľ svoj nárok na zaplatenie žalovanej sumy vyvodzuje z písomnej zmluvy o pôžičke z 11. januára 1995, ako správne konštatuje v odôvodnení svojho rozhodnutia aj odvolací súd, na základe ktorej poskytol odporcovi 1/ pôžičku 400 000 Sk, ktorú sa zaviazal vrátiť do 11. februára 1995. Súčasťou zmluvy o pôžičke bola aj zmluva o zriadení záložného práva (čl. III), podľa ktorej odporca 1/ poskytol navrhovateľovi ako zálohu svoje motorové vozidlo značky B. I. KAT., rok výroby 1991, ŠPZ T., číslo motora X. (ktoré bolo na neho vedené aj v evidencii motorových vozidiel) s dokladmi a kľúčmi od vozidla. Uvedené vozidlo navrhovateľ vydal polícii 18. októbra 1995.

Odvolačný súd však nesprávne neprihliadol na skutočnosť, že obsahom skutkovej časti výroku trestného rozsudku, napĺňajúcej znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení do 31. augusta 1999, je iný právny vzťah než právny vzťah vyplývajúci zo zmluvy o pôžičke, ktorú uzavreli navrhovateľ s odporcom 1/, a to zabezpečovací vzťah vyplývajúci zo záložnej zmluvy, ktorá je oddeliteľnou časťou zmluvy o pôžičke z 11. januára 1995, o čom svedčia formulácie obsiahnuté v skutkovej kvalifikácii trestného činu „...predstierajúc legálnu držbu vozidla, dal toto vozidlo do zálohy za pôžičku v hodnote 400 000 Sk poškodenému L. C., ktorému však peniaze v stanovenej lehote nevrátil, o čom bol rozhodnutý už v čase uzavretia dohody o zriadení záložného práva.....“. Zo skutkovej časti výroku trestného rozsudku je zrejmé, že táto sa vzťahuje práve len na časť zmluvy o zriadení záložného práva a poskytnutie zálohu poškodenému (t.j. navrhovateľovi), ktorému odobratím vozidla poskytnutého G. Š. na zabezpečenie pôžičky vznikla škoda. V tejto súvislosti dovolací súd dáva do pozornosti aj výrok trestného rozsudku, ktorým bol poškodený so svojím nárokom na náhradu škody odkázaný na občianskoprávne konanie. Pokiaľ by sa skutkový záver napĺňajúci znaky trestného činu podvodu týkal právneho vzťahu vyplývajúceho zo zmluvy o pôžičke, zrejme by poškodený so svojím nárokom na náhradu škody nebol odkázaný na občianskoprávne konanie (viď výrok trestného rozsudku).

Keďže v danom prípade si navrhovateľ uplatňuje nárok na zaplatenie žalovanej sumy na základe iného právneho vzťahu, t.j. zmluvy o pôžičke uzavretej s odporcom 1/ - svokrom G. Š., podľa názoru dovolacieho súdu, v tejto časti civilný súd nie je viazaný v zmysle § 135 ods. 1 veta tretia O.s.p. rozsudkom vydaným v trestnej veci G. Š. odsúdeného pre trestný čin legalizácie príjmu z trestnej činnosti v jednočinnom súbehu s trestným činom podvodu podľa Trestného zákona č. 140/1961 v znení do 31. augusta 1999. Pretože odvolací súd založil svoje rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení uplatneného nároku z hľadiska § 135 ods. 1 O.s.p., je zrejmé, že uplatnený dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. je daný. Dovolací súd preto napadnutý rozsudok dovolacieho súdu podľa § 243b O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. júla 2015

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková